

her paa Rigsdagen — saadan er Forholdene i Politik —, at man af et eller andet politisk Hensyn slutter en Handel, som gaar ud over den danske Kirkes aandelige Liv. Det kan de Herrer ikke komme bort fra. Saadan er Forholdet, og som Følge deraf hævder jeg stadig væk, at de Christensenske Kirkelove maa fortsættes, eller man maa, som det er sagt fra anden Side, indtage det Standpunkt, at de maa væk. Thi der er sagt A, der er givet Menighederne en saadan Ret, at man i det mindste ikke kan komme udenom, at de ogsaa har Ret paa det aandelige Omraade.

Ministerens øvrige Bemærkninger er der ikke Grund for mig til at opholde mig særlig ved. Det oplystes, at jeg havde Ret i, at der to Gange havde været Henvendelse til Biskopperne, og at disse aldeles væsentlig er imod dette Lovforslag, selv om der er et Par enkelte, som mener at kunne støtte Lovforslaget i den Form, det nu har faaet. Ministeren var aabenbart ogsaa noget usikker med Hensyn til, hvor vidt den Støtte gik. Men der er et Punkt, som er interessant, og som jeg vil betone, nemlig dette, at Aalborg-biskoppen mente, at man gjorde en vis Uret ved dette Lovforslag, og henpegede paa et Tilfælde, han havde haft overfor Metodisterne. Det er netop det samme, jeg sagde i Gaar. Man kan ikke standse ved det, der foreslaas her. Hvis man indfører dette Princip, saa maa man sige, at Metodisterne og en Række andre Kirkesamfund, som er groet op af den danske Jordbund, og som for aandelige Forholds Skyld har dannet Fri-menighed, har akkurat samme Ret og mere Ret end en Mand, der indtager et saa radikalt Standpunkt som Pastor Rørdam. Det kan man ikke komme udenom, og det glæder mig, at det ærede Medlem Hr. Povlsen straks betonedede, at selvfølgelig maatte denne Udvikling gaa videre, for der er noget, der hedder Det fri danske Kirkesamfund. Det er som bekendt et fuldstændigt Unitarsamfund. Der er det netop, Rørdam hører hjemme. Han har ogsaa skrevet i deres Blad og talt i deres Kirke. Derfor er det ganske konsekvent, at det ærede Medlem Hr. Povlsen straks siger: Her er nogle, de maa da i det mindste ogsaa med! Saa gad jeg vide, med hvad Ret man kan udelukke andre.

Kirkeministeren sagde, at Kirkerne vil blive saa optaget, at man kan ikke komme til i Kirkerne. Det vil med andre Ord sige, at de, der kommer først til Mølle, faar først malet; de, som har nogle Rigsdagsmænd til Onkler, kan faa Lovforslag gennemført, saaledes at de kommer først. Men er der nogen

som helst Retfærdighed i den Fremgangsmaade?

Det glæder mig, at den højtærede Minister meddelte, hvad Biskop Ammundsen i Haderslev har oplyst om de sønderjydske Forhold. Jeg vilde have sagt akkurat det samme. Det var som sædvanlig fuldstændig ubevislig Tale, det ærede Medlem Hr. Povlsen kom med — naar det drejer sig om historiske Forhold, er hans Oplysninger af ganske mærkværdig Art. Man kan ikke sammenligne Forholdene i Sønderjylland med de Spørgsmaal, som er fremme med Hensyn til det liturgiske i Ryslinge. — Jeg maa protestere imod den højtærede Ministers Udtryk, at den Forkyndelse, Pastor Rørdam er Udtryk for, har Hjemstedsret i den danske Folkekirke; men jeg skal ikke opholde mig derved, da den højtærede Formand har paalagt os at være kortfattede.

Saa vender jeg mig til det ærede Medlem Hr. J. Jacobsen, hvis Udtalelser som sædvanlig interesserede mig levende, fordi de giver Udtryk for en personlig Overbevisning, som jeg i høj Grad respekterer, men tillige aabenbarer Ukendskab til andre Menneskers Tænkemaade. Som det forekommer mig mere og mere efter de Udtalelser, der falder fra det ærede Medlem, mangler han i mærkværdig Grad Evne til at sætte sig ind i andre Menneskers Tankegang; og jeg har dog gjort mig megen Umage for at udtrykke mig klart overfor det ærede Medlem. Ved denne Lejlighed betonedede det ærede Medlem, at jeg havde en Tankegang, der mindede meget om Forholdene i den svenske Kirke eller andre Kirkesamfund, der er ganske klerikale. Dette er en fuldstændig Misforstaaelse, der viser, at det ærede Medlem ikke har Begreb om mit Standpunkt, som netop er demokratisk og gaar ud paa at frigøre Kirken og give Menighederne deres Ret. Men selvfølgelig maa jeg med Hensyn til de Embedspligter, der paahviler en Biskop, hævde, at saa længe vi ikke har en bedre Ordning, skal vi bruge de Love, vi har, som giver Biskoppen visse Rettigheder. Men jeg maa ogsaa gøre opmærksom paa, at disse Biskopper nu er valgt, og at jeg selv har været Talsmand for, at det blev gennemført. Hvis vi skulde tale om J. C. Christensens Love, er det et Spørgsmaal, hvem der har været ivrigst paa dette Punkt. Jeg har i det kirkelige Udvalg arbejdet med paa de Love, inden de blev fremsat som Lovforslag af J. C. Christensen.

Overhovedet er de Udtalelser, det ærede Medlem kom med angaaende mit Samarbejde med J. C. Christensen, fuldstændig uberettigede, f. Eks. naar han sagde, at jeg havde